

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ННІ Менеджменту, харчових технологій та торгівлі Кафедра публічного управління та менеджменту організацій

Назва курсу	Грантова діяльність в публічному управлінні (ВК 3.2)
Мова викладання	<i>Українська</i>
Курс та семестр вивчення	для здобувачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії) галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування, спеціальність: 281 – Публічне управління та адміністрування 3 курс, шостий семестр
Викладач	Старченко Григорій Володимирович, д. е. н., доцент, проф. кафедри
Профайл викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=EK-KbUEAAAAJ&authuser=1
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1, каб. 402. Телефон: (046) 665-261; g.v.starchenko@stu.cn.ua

1. Анотація

Управління проектами на сьогоднішній день є однією з найбільш актуальних та прогресивних управлінських технологій, що продовжує швидко розвиватись. Напрямів застосування проектного підходу надзвичайно багато, і вони можуть охоплювати практично всі сфери людського життя. Використання проектного підходу дає змогу не лише підвищити ефективність роботи органів публічної влади, а й залучити додаткові кошти (в першу чергу – ресурси міжнародних донорів) для вирішення актуальних питань місцевого, регіонального та загальнонаціонального розвитку.

Цей курс присвячений таким важливим питанням: що таке «проект» і чим він відрізняється від «проектної заявки», що означають поняття «бенефіціар», «ендаумент», «краудфандинг», «реципієнт», з яких фаз складається життєвий цикл проекту і який зв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та управлінням проектами, які кроки від усвідомлення певної проблеми та її повноцінного оформлення у життєздатний проект на грант, як правильно та результативно здійснити пошук коштів для утілення в життя некомерційних ідей, які є особливості реєстрації для участі у грантових конкурсах Європейського Союзу, урядів США та Канади та інші.

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи грантрайтингу

Тема 1. Сутність та особливості проекту Особливості проекту як об'єкта управління. Види проектів. Функції управління проектом. Основні підходи до організації управління науковими дослідженнями і розробками в рамках проекту. Методики структуризації робіт і мережевого планування.

Тема 2. Інформаційні джерела пошуку грантових можливостей Презентація спеціалізованих веб-порталів. Презентація технік роботи з іноземними джерелами.

Тема 3. Вибір конкурсу для участі та оцінювання своїх можливостей. Підготовка проектної заявки (загальні питання) Вибір конкурсу для участі та оцінювання своїх можливостей. Підготовка проектної заявки (загальні питання). Постановка проблеми (Problem Statement). Чітко поставлена проблема. Контрольні питання для самоперевірки розділу «Постановка проблеми». Мета і завдання проекту (Project Goal and Objectives).

SMART-метод. Контрольні запитання для самоперевірки розділу «Мета і завдання». Розгляд кейсу.

Тема 4. Аналіз зацікавлених сторін Аудиторія проекту (Target Groups). Партнери проекту. Аналіз зацікавлених сторін. Визначення впливів та ефектів проекту. Розгляд кейсу.

Тема 5. Методологія проекту Методологія проекту для досягнення результатів. Сучасні наукові методи. Контрольні питання для самоперевірки розділу «Методи». Припущення та ризику. Розгляд кейсу.

Змістовний модуль 2. Практика формування проєктних заявок та грантрайтингу

Тема 6. Складання плану та визначення результатів проекту Особливості планування проекту. Оцінювання результатів реалізації проекту. Оцінювання виконання завдань проекту. Оцінювання фінансового менеджменту проекту. Оцінювання впливу проекту на організацію. Оцінювання результатів зворотного зв'язку. Розгляд кейсу.

Тема 7. Складання бюджету та практичні аспекти підготовки проєктної заявки. Основні складові бюджету проекту. Практичні рекомендації і техніки. Розгляд кейсу.

Тема 8. Підготовка портфоліо учасника Особливості маркетингу учасника. Практичні рекомендації і техніки. Розгляд кейсу.

Тема 9. Підсумковий самоконтроль підготовки заявки SWOT-аналіз. Розгляд кейсу.

Тема 10. Практичні аспекти управління науковим проєктом. Науковий колектив як об'єкт управління. Організація роботи в науковому колективі проекту. Базові принципи створення наукового колективу для наукового проекту. Основні принципи управління науковим колективом проекту. Моральна відповідальність колективу проекту. Наукова етика. Апробація та оприлюднення результатів наукового проекту. Впровадження результатів наукового проекту. Ефективність наукового проекту. Критерії ефективності наукових досліджень.

Тема 11. Особливості реалізації міжнародних наукових проєктів Мета та завдання міжнародного співробітництва. Загальна інформація щодо здобуття грантів. Донори. Пошук грантових програм. Пошук партнерів для участі у міжнародних проєктно-грантових програмах. Рекомендації щодо пошуку партнерів. Соціальні мережі та електронні платформи для науковців.

Тема 12. Презентація університетського конкурсу проєктів та підготовка індивідуальних проєктів.

2. Мета та цілі курсу.

Мета навчальної дисципліни – формування системи теоретичних та прикладних знань, практичних умінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації грантових проєктів, отримання знань про існуючих грантодавців, про методи, техніку, інструментарій та стандарти управління проєктами.

Основними завданнями вивчення дисципліни є отримання знань, компетенції та навичок з основних аспектів публічного управління у сфері пошуку, залучення та використання грантів для забезпечення розвитку щодо:

- ✓ особливостей застосування проєктного підходу у грантовій діяльності;
- ✓ здійснення моніторингу і оцінювання стану проєкту, що реалізується;
- ✓ надання цілісної системи наукових знань у сфері теорії та практики проєктно-грантової діяльності розуміння процесу планування в проєктно-грантовій діяльності;
- ✓ засвоєння основних заходів, проведення оцінки та підвищення ефективності проєктно-грантової діяльності органів публічного управління;
- ✓ узагальнення кращого досвіду грантового проєктування і застосування його у власній діяльності;
- ✓ розроблення діагностичного інструментарію для формування ідей проєктів для грантів різного типу;
- ✓ практичного використання отриманих теоретичних знань в галузі проєктно-грантової діяльності у практичних ситуаціях;

✓ використання основних функцій управління проектами для забезпечення їх ефективної діяльності та практичних навичок з розробки та управління проектами в галузі проектно-грантової діяльності.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та фахові (ФК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК3. Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практико орієнтовані ідеї (креативність), розробляти й реалізовувати наукові проекти й програми, оцінювати та забезпечувати належну якість виконаних робіт.

ЗК5. Здатність презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та іноземною мовами, спілкуватися в іншомовному науковому та професійному середовищі, працювати у міжнародному контексті.

ФК9. Здатність проявляти ініціативу впровадження та практичного застосування результатів наукових досліджень щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

ФК10. Здатність ініціювати, організувати та керувати інноваційними та науково-дослідними проектами, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, обґрунтовувати економічну ефективність впровадження результатів наукових досліджень.

3. Результати навчання

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені науково-освітньою програмою:

ПРН4. Уміти застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, маркетингові та соціологічні дослідження, інструменти пошуку, оброблення та аналізу інформації, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності.

ПРН8. Уміти розробляти проекти законодавчих і нормативних актів, програмні документи (стратегії, програми, концепції), виходячи із оцінки їх ресурсного забезпечення, знати принципи реалізації.

ПРН10. Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної та/або прикладної проблеми, в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

ПРН13. Уміти застосовувати в професійній науковій, науково-педагогічній діяльності навички лідерства, тайм-менеджменту, продуктивно працювати в команді у тому числі, у міжнародних та мультикультурних групах, володіти навичками професійного спілкування.

4. Обсяг курсу

Загальна кількість кредитів – 5 (загальна кількість годин - 150); кількість годин самостійної роботи – 100.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	26
Практичні заняття	24
Самостійна робота	100

Форма проведення занять – лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

5. Перекривіти

Передумовою вивчення дисципліни є базові знання з дисциплін «Публічне управління», «Технології публічного адміністрування». Дисципліна є базовою для вивчення спеціальних дисциплін наукової програми «Публічне управління та адміністрування» третього рівня вищої освіти, а також може використовуватися під час підготовки наукового дослідження (дисертації).

6. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету

«Чернігівська політехніка», погодженого вченою радою Національного університету «Чернігівська політехніка» (31 серпня 2020 р. протокол № 6) та введеного в дію наказом ректора від 31 серпня 2020 р. №26 (<https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczynuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf>).

З дисципліни ЗВО може набрати до 90% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру. Поточний контроль – до 90 балів, в тому числі: практичні заняття – до 70 балів, підсумковий модульний контроль – до 20 балів. Семестровий контроль до 10% підсумкової оцінки – під час підсумкового контролю у вигляді заліку проводиться під час сесії (максимум 10 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до оцінки за залік.

Загальна система оцінювання курсу	<i>Активна участь в роботі впродовж семестру (виконання тематичних завдань, виконання індивідуальних практичних завдань) /залік - 90/10</i>
Семінарські (практичні) заняття	<i>Підготовка усних відповідей з лекційного матеріалу, відповідь на питання самостійного опрацювання, виконання практичних завдань, спілкування із ЗВО, опитувань ЗВО за підсумками підготовки практичних робіт, виконання завдань, розгляду проблемних ситуацій (кейсів), виконання самостійних робіт, завдань у MOODLE</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>Наявність конспекту лекцій, активність протягом навчального семестру, виконання обов'язкових видів робіт, мінімальна кількість балів 20.</i>

Поточний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів за видами робіт	
	Усні відповіді, підготовленість до практичних занять	Повнота та своєчасність виконання завдань
Змістовний модуль 1.	0...20	0...15
Змістовний модуль 2.	0...20	0...15
Підсумкова поточна оцінка за семестр	40	30

Підсумковий модульний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовний модуль 1. (Тестові завдання)	0...10
Змістовний модуль 2. (Практичні та тестові завдання)	0...10

Підсумкова семестрова оцінка

Види робіт	Кількість балів
Поточний контроль	0...70
Підсумковий модульний контроль	0...20

Залік	0...10
Разом	0...100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен/диференційований залік	залік
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

7. Політики курсу

Обов'язкова активна участь в обговоренні проблемних питань, участь у всіх видах контролю.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів, він не допускається до складання заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ “Чернігівська політехніка”». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний залік складається за комплексними завданнями (включає теоретичні, практичні та ситуаційні завдання).

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл. Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – участь у дискусії, обговорення проблемних ситуацій, відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), формулювання ЗВО власних питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються відповідно до затвердженого графіку або ж особистих чи групових консультацій (через використання ІКТ, меседжерів тощо).

Відповідно до чинного Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», введеного в дію наказом ректора від 31 серпня 2020 р. № 26 (<https://stu.cn.ua/normatyvna-baza/normatyvne-zabezpechennya-osvitnogo-proczesu/>): п. "7.2.8. В окремих випадках, згідно наказу ректора (у зв'язку з карантинном тощо) навчальні заняття та контрольні заходи (в т.ч. оцінювання практик та атестація) можуть проводитись за допомогою технологій дистанційного навчання. При цьому, якщо здобувач вищої освіти під'єднується до навчального заняття, яке проводиться за допомогою технологій дистанційного навчання, без використання системи відеозв'язку, то це може фіксуватися викладачем як пропуск навчального заняття. (підпункт 7.2.8 Положення зі змінами, внесеними згідно з рішенням Вченої ради від 26.04.2021, протокол №4, та наказом ректора № 80 від 26.04.2021)"

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності Національного університету

«Чернігівська політехніка» за посиланням: <https://www.stu.cn.ua/staticpages/akadem-dobrochesnist/>). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх ЗВО очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі кожного із завдань оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасно здані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах наукової чи організаційної роботи, форс-мажорні обставини).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачам вищої освіти курсу можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, залежно від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези на науково-практичних конференціях, статті у фахових виданнях тощо.

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час проведення підсумкового контролю.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти за даною спеціальністю з освітніх компонент, спрямованих на отримання компетентностей з курсу, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»» шляхом співставлення отриманих програмних результатів навчання та компетентностей. У випадку проходження подібного курсу з інших спеціальностей перезараховані можуть бути лише теми, зазначені в курсі відповідно до змістових модулів.

8. Рекомендована література

1. Старченко Г. В. Управління проектами: теорія та практика : навч. посіб. / Г. В. Старченко. Чернігів : видавець Брагинець О. В., 2018. 306 с.
2. Старченко Г. В. Управління проектами в публічній сфері. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування 2021. № 2. С. 84–89. <https://doi.org/10.54929/pmtl-issue2-2021-15>
3. Старченко Г. В. Необхідність інституційно-управлінських та інституційно-правових змін в сфері управління публічними проектами та програмами. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування 2021. № 1. С. 100–104. <https://doi.org/10.54929/pmtl-issue1-2021-15>*
4. Старченко Г.В. Предметне поле теорії інноваційного розвитку: проектно-орієнтований підхід. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». Випуск 4 (60) 2020. с. 61-66. DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.60-10>
5. Старченко Г.В. Семантична архітектоніка проектно-орієнтованого управління інноваційним розвитком національної економіки. Інфраструктура ринку. 2021. № 51. С. 66-71. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure51-10>

6. Старченко Г.В. Принципи проектно-орієнтованого управління інноваційним розвитком національної економіки. Економіка та суспільство. 2021. № 27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/405> DOI: 10.32782/2524-0072/2021-27-4
7. Starchenko G. Project management in the public sphere. *International Partnership and Cooperation of Ukraine in Wartime: Collective monograph* / edited by D. Nascimento, G. Starchenko. University of Coimbra, Portugal - Chernihiv: REICST, 2022. 429 p. <https://doi.org/10.54929/monograph-02-2022-03-05>.
8. Kosach, I., Duka, A., Starchenko, G., Myhaylovska, O., Zhavoronok, A. (2020). Socioeconomic viability of public management in the context of European integration processes. *Administratie si Management Public*, 35, 139-152. *SCOPUS*.
9. Грантрайтинг: метод, рек. для органів публічної влади щодо написання проектних заявок / [під заг. ред. О. Кулініча ; 2-ге вид., доп. і перероб.]. - Харків : Золоті сторінки, 2015. - 116 с.
10. Куц С. Фандрайзинг АВС: посіб. для початківців. - Київ: Центр філантропії, 2008. -92 с.
11. Методичні рекомендації щодо написання проектних заявок. Навч. посібник / МГО «Регіональний центр транскордонного співробітництва Єврорегіон «Дністер». – Вінниця: Єврорегіон «Дністер», 2015. – 54 с.
12. Методичні рекомендації щодо участі у грантових програмах та конкурсах/ Марченко О.В., Сушко Д.О. - Дніпро: ДДУВС, 2018
13. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері : метод. рек. для органів влади та недерж. оргцій / Авт. кол.: В.В. Белянцева, А.І. Гнатенко, О.С. Зінченко та ін. ; за заг. ред. О.В. Кулініча. – Харків : Золоті сторінки, 2017. – 148 с.
14. Розробка Концептуальної Ноти проекту: практ. посіб. / Проект Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні». 2013. - 33 с.
15. Софій О. Державний фонд регіонального розвитку: механізм / процедури підготовки та відбору проектів регіонального розвитку / О. Софій. - Львів: Європейський діалог, 2015. – 53 с.
16. Чернявська О.В. Фандрайзинг: навч. посіб. / О.В. Чернявська, А.М. Соколова. - Київ: Центр учбової л-ри, 2013. - 188 с.
17. 2013/743/EU: Council Decision of 3 December 2013 establishing the specific programme implementing Horizon 2020 – the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) and repealing Decisions 2006/971/EC, 2006/972/EC, 2006/973/EC, 2006/974/EC and 2006/975/EC URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex%3A32013D0743>.
18. Bauer D.G. The 'how to' grants manual: successful grantseeking techniques for obtaining public and private grants. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2015. – 720 p.
19. Payne M.A. Grant Writing Demystified: A Self-Teaching Guide. McGraw-Hill, 2010. – 256 p
20. Smith N.B., Gabriel Works E. The Complete Book of Grant Writing: Learn to Write Grants Like a Professional. Sourcebooks, 2006. – 272 p.
21. Yang O.O. Guide to Effective Grant Writing: How to Write a Successful NIH Grant Application. 2nd Edition. – Springer, 2012. – 99 p.
22. Sehlaoui A. S., Gross E. Ruengwathakee P. Motivating factors and obstacles behind grant research: The case of a teaching focused state college. *Journal of Research Administration*. 2021. T. 52. № 1. С. 38–58. URL: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85115761005&partnerID=40&md5=881d6f6e948ef41c364d197b8cf81163>.
23. Matzler P. P. Grant proposal abstracts in science and engineering: A prototypical move-structure pattern and its variations. *Journal of English for Academic Purposes*. 2021. T. 49. URL: <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85096165921&doi=10.1016%2fj.jeap.2020.100938&partnerID=40&md5=50290cfc46115b6df15e34a9272c8e6b>.